

Становище

от проф. д-н Валентина Миленкова,

катедра Социология, ЮЗУ „Неофит Рилски”

Член на научно жури в конкурса за заемане на академична длъжност „доцент” по Социология, професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата за нуждите на секция „Общество на знанието: наука, образование и иновации”, обявен в ДВ бр. 3 от 10.01. 2014 г. от Института за изследване на обществата и знанието, БАН

1.Общо описание на представените материали от кандидата

Гл.ас.д-р Алексей Пампоров участва в конкурса с 24 публикации, конкретизирани в: една монография; 4 статии в рецензирани академични издания в чужбина; 7 статии в рецензирани академични издания в България, 4 статии и глави от книги, публикувани в сборници в чужбина; 8 статии и глави от книги, публикувани в сборници в България.

От представените материали: 12 са на български език, 11 са на английски език, 1 статия е на френски език.

Общият брой на публикациите на кандидата до момента включва: 3 монографии, 4 книги в съавторство, 19 студии и глави от книги, 18 статии в рецензирани академични издания, 4 рецензии и научни съобщения в рецензирани издания, 34 научно-публицистични статии, 22 доклади от международни конференции и семинари, 21 доклади от национални конференции, 7 участия във вид на доклади и лекции в международни летни училища и университети.

2.Обща характеристика на научната и научно-приложната дейност на кандидата

Изследователските полета, в които са разпластени трудовете на кандидата са свързани с:

- ромския етнос: ромска заетост, анти-Рома стереотипи, семейни нагласи на ромите, ромска общност;
- социология на семейството и демографията;
- методически въпроси, свързани с апробиране на конкретни изследователски методи и извадки;
- етносоциология: социални дистанции и етнически стереотипи като проблем към различните етнически общности.

Може да се каже, че доминира научно-приложната страна в работата на д-р Пампоров. В допълнение, подчертавам участието на кандидата в 21 международни проекта, членството му в няколко експертни съвета към: Европейската Комисия, област София град, Международен Център за изследване на малцинствата и културните взаимодействия (ИМИР), Български Хелзински Комитет.

Гл.ас. А.Пампоров от 2007 г. е ръководител на социологически проучвания в институт „Отворено общество”, като експертната му дейност се състои в: управление, координация и контрол на социологически изследвания; изработване на инструментариум и методология за ЕСИ.

3. Учебна и преподавателска дейност на кандидата

Гл.ас. А.Пампоров е осъществявал преподавателска дейност и е водил лекционни курсове в три университета в страната:

- 2003-2009: „Структури на ромско всекидневие”, НБУ, Департамент по Антропология
- 2007: „Структури на всекидневието на ромските общности”, ЮЗУ „Н.Рилски”, Факултет по педагогика
- 2002-2003: „Социология на семейството” СУ „Св.Кл.Охридски”, катедра Социология
- 2009 – сега: „Социология на семейството” СУ „Св.Кл.Охридски, катедра История и Теория на културата
- 2009 – сега: „Социология на семейството” СУ „Св.Кл.Охридски”, катедра Социология

През 2007 г. кандидатът е водил курс „Социални и културни специфики на ромските общности в България” в Агенцията за социално подпомагане, МТСП. Участвал е в 3 летни обучения на ЦЕУ Будапеща (две през 2007 и 1 през 2009).

Мога да кажа, че преподавателската дейност на кандидата кореспондира адекватно на неговата изследователска ангажираност и публикационна активност.

4. Съдържателен анализ на научните постижения на кандидата, ясна характеристика на научните приноси.

Приносите на гл.ас.д-р А.Пампоров мога да обобща по следния начин:

А. Методологически:

- Разработена е методология за оценка на ромското население.
- Обоснована е методология за изследване на жилищните условия и моделите на бездомност.
- Развити са модели на заетост на етническите групи.

Б. Приложни приноси:

- Адаптиране на модифицираната скала на Богардус.
- Прецизиране на скалите за трудови и образователни дистанции.
- Критична преоценка на използването на теста на Кац и Брейли.
- Апробиране на метода: „въпроси – винетки” при изследване на рисково сексуално поведение при тинейджъри.

В. Теоретични приноси:

- Извеждане на специфични субгрупови характеристики на ромската общност.
- Обосноваване на кризата на брачната институция, фамилизма и ограничения социален капитал в български условия.
- Извеждане на базови принципи при конструиране на учебните програми по Социология на семейството.

Научните постижения на кандидата определям като „обогатяване на съществуващите знания”.

5. Отражение на научните публикации на кандидата в нашата и чуждестранната литература

Гл.ас.д-р А.Пампоров е посочил списък от 73 установени цитирания в публикации на други автори.

6. Критични бележки по представените трудове

Ще се спра на някои от представените трудове, с които А.Пампоров участва в конкурса за академична длъжност „доцент” по социология. Подбрала съм в тематично отношение публикации, отнасящи се до трите изследователски области: етносоциология, приложна социология и методика на емпиричните изследвания; социология на семейството.

„Социални дистанции и етнически стереотипи за малцинствата в България”, 2009, София

Монографията е базирана на изследване, което тества хипотезата за българската толерантност, като измерва и обяснява социалните дистанции към някои етнически групи и национални малцинства, живеещи в страната; включително към новите имигрантски общности, появили се през последните години. В книгата е представено много подробно проведеното през 2008 г. изследване на институт „Отворено общество”, използвани са за сравнение и резултати от други изследвания. Анализът изобилства с данни и методически предложения за усъвършенстване на различни скали и тестове. Основната ми бележка е свързана с оскъдната теоретична част на монографията; без теоретична рамка дескриптивният анализ създава впечатление за непълнота, защото реално отсъства концептуализация на теории и въвеждане на базисни понятия в публикацията, а това е същностен елемент на академичната социология.

„Употреба на въпроси-винетки при изследване на чувствителни теми в ромските общности” Население, 2009, 3-4

Статията представлява едно прецизно обосноваване на метода на „въпросите-винетки” и тяхната релевантност при изследване на чувствителни теми в областта на здравеопазването, политическата идеология, половата идентичност, класовата неравнопоставеност. Анализът представлява подробно въвеждащо описание на повода, по който е проведено изследването, предварителната работа, както и специфичните групови дискусии. Проведените фокус групи са рамкирани от въпроси винетки, базирани на конкретни ситуации, свързани с обсъждания проблем, като въпросите винетки задават един лежерен тон на дискусиите. Настоящата статия може да се разглежда като добър пример за приложна социология, показваща предимствата на един метод, който има сериозни резултати и се приема добре от респондентите.

„Saper-verde: наблюдението като метод за набиране на данни в социологията” Социологически проблеми, 2007, 3-4

Авторът представя различни класификации на наблюдението като метод на изследване в българската и западната литература. Показани са различни аспекти на включеното наблюдение и са представени конкретни проблеми от методологически характер по време на теренната работа и особено свързани със самото включване. Авторът представя и класификация на различните документи, в които изследователят отразява своите наблюдения: дневници, теренни бележки, протоколи.

Бих препоръчала споделяне на повече конкретен, особено собствен емпиричен опит от теренната работа при използване на наблюдението като метод, с цел обогатяване на статията и подчертаване на авторското присъствие.

„Социология на семейството като пресечна точка между социалните науки”, Социологически проблеми, 2007, 1-2

Интердисциплинарният характер на социология на семейството е представен чрез трите дисциплини: „социология” – „социална антропология” – „демография”. Пампоров разглежда учебните планове по Социология на семейството като се показва предметното

съответствие и връзки между трите дисциплини. Изведени са отделни понятия, които са ключови в областта и се проследява тяхното изясняване в учебните планове.

Необходимо е по-подробно и прецизно анализиране на учебните планове. В статията е отделено повече място на методологията по подбора на университетите, в които се преподават дисциплините, отколкото на анализа на самите учебни планове, на приликите и различията в тях, както и на основанията за тези различия.

„Кризата на брачната институция, фамилизъм и новите семейни форми” В: България и европейските ценности, 2009

Авторът проследява различните индикатори на кризата на брачната институция в български условия. Анализът е обогатен с емпиричен материал, представен графично, който много добре кореспондира на развитите тези. Освен това се прави констатацията, че „въпреки кризата на брачната институция, семейството продължава да бъде безпрекословна ценност за българите” (с.167) като 98.5% от респондентите са съгласни, че „за да е щастлив човек е нужно да има брак или *дълготрайна, стабилна връзка*” (курсив мой-В.М). В допълнение, трябва да подчертая, че този емпиричен резултат може да се тълкува в един по-широк контекст на потребността *Да обичаш* (loving)¹ (Delhey 2004:11). Защото ”да живееш с партньор в добри отношения” е едно от условията за удовлетвореност от живота като цяло и щастие. Добре е също, дименсиите на фамилизма и новите семейни форми да бъдат разпластени в сравнителен план с някои от включените в Европейското изследване на ценностите страни.

7. Лични впечатления за кандидата

Познавам Алексей Пампоров от времето на неговата докторантура в Института по Социология на БАН – сега Институт за изследване на обществата и знанието, БАН. Впечатленията ми са за един амбициозен, упорит, целенасочен изследовател, с потенциал и критична рефлексия, със сериозно и отговорно отношение към работата.

Смятам, че кандидатът е един утвърден изследовател в полето на социологията.

8. Заключение

Опирайки се на научно-изследователската дейност на гл.ас д-р А.Пампоров и неговите приноси, вземайки предвид участията му в конференции, проекти, както и експертната и преподавателската му активност, давам положителна оценка на неговата комплексна работа и резултати, представени при участието му в конкурса за академична длъжност „доцент”, по професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата (Социология).

Призовавам членовете на научното жури и на Научния Съвет при ИИОЗ да присъдят академичната длъжност „доцент” на гл.ас.д-р Алексей Пампоров.

21.05.2014
гр.София

проф.дсн Валентина Миленкова

---

¹ Delhey, J. 2004. *Life Satisfaction in an Enlarged Europe*. European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions. Dublin